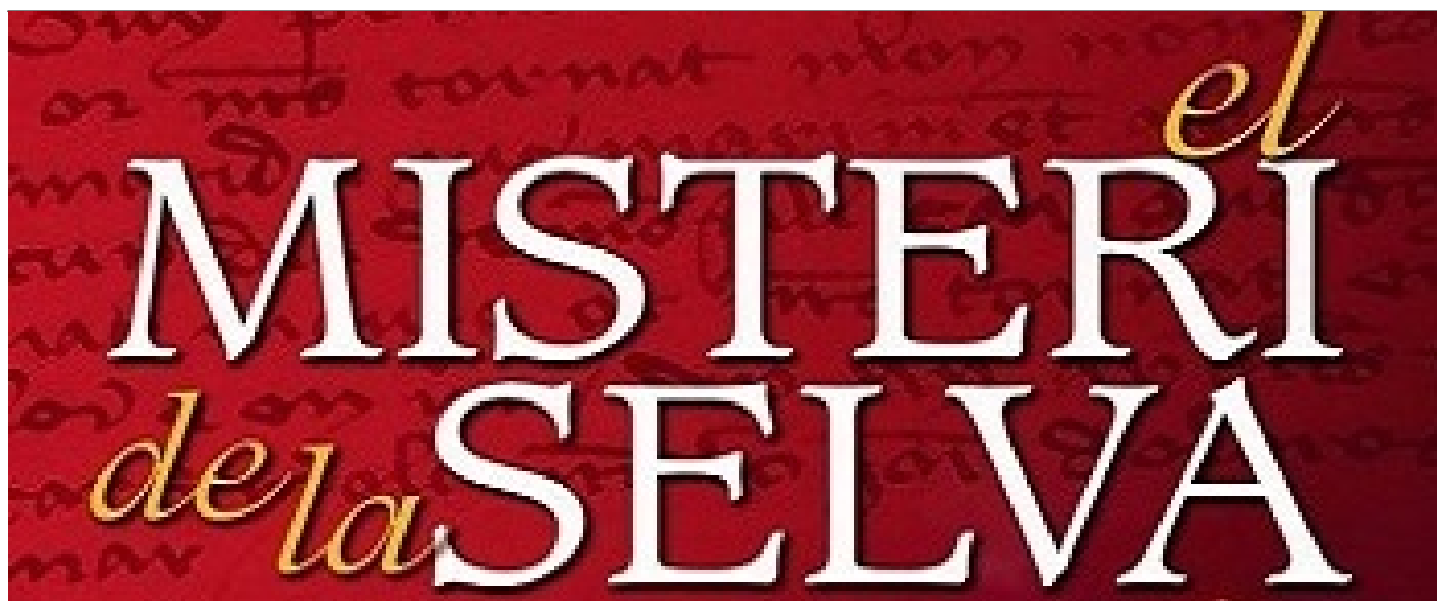

'El Misteri de la Selva', del segle XIV, és més antic que el d'Elx

Autor: Mireia Rourera,
Data de publicació: 25-09-2019

La 'Representació de l'assumpció de madona santa Maria' celebra 40 anys de representacions ininterrompudes a la Selva del Camp. És el drama sacre més antic d'Europa escrit en llengua romànica i conservat íntegrament. Recull la tradició de la Mare de Déu d'Agost, dels primers segles del cristianisme. Entrevista de la Mireia Rourera a l'Armand Puig per a l'Avui-El Punt+ del 15 de setembre d'enguany.

Una joia

El misteri de la Selva és el primer drama assumpcionista escrit en llengua romànica que s'ha conservat íntegrament. El text, anònim, conté lèxic trobadoresc i els cants a cappella pertanyen al repertori gregorià dels segles XIII i XIV. La Representació de l'assumpció de madona santa Maria recull les tradicions que envolten la festa de la Mare de Déu d'Agost (l'Assumpció de Maria al cel), que prové dels primers segles del cristianisme.

La Representació de l'assumpció de madona santa Maria, també dita El misteri de la Selva, és el drama sacre assumpcionista escrit en llengua romànica més antic d'Europa que s'ha conservat íntegrament i es representa des del 1980 a l'església parroquial de Sant Andreu Apòstol de la Selva del Camp (Baix Camp). Aquest any, i amb motiu dels 40 anys de representacions ininterrompudes, a més de les representacions que es van fer el 14 i el 15 d'agost, festa de la Mare de Déu d'Agost, se'n farà una altra d'extraordinària a la basílica de la Sagrada Família el 22 de setembre. Armand Puig, rector de la Universitat Sant Pacià i rector de la basílica dels Sants Just i Pastor de Barcelona, que és fill de la Selva del Camp, és el director musical de l'obra.

Quina és la tradició cristiana de l'assumpció de Maria al cel?

Els Evangelis no esmenten la mort de Maria ni la seva assumpció al cel. Només l'Apocalipsi, en el capítol 12, parla

d'una dona amb la lluna sota els peus i un fill als braços que és perseguida per un drac. És la imatge paradigmàtica de Maria enfrontada al drac infernal. Aquest és el relat bíblic. Després, hi ha la tradició que, basada en fets històrics, parla que Maria va morir a Jerusalem dos anys després de Jesús, quan tenia entre 52 i 54 anys. I quin final podem suposar per a la mare del fill de Déu? Doncs un final apoteòsic, però, això sí, passant per la prova de la mort, de què no s'escapa ni Jesús. Maria mor i després ressuscita, com el seu fill, i ho fa davant dels deixebles. En l'obra, en què es representa la seva assumpció, tenim els personatges de Jesús, Maria, els dotze apòstols i les forces del mal: les terrenals, que serien els jueus, i les infernals, que són els diables. I l'escena és el cel, la terra i l'infern, com en tota la tradició del teatre medieval.

És el drama sacre assumpcionista més antic d'Europa?

Podem fer aquesta afirmació perquè el manuscrit que conservem és, segur, del segle XIV. Si agafem el Misteri d'Elx, que és l'altre gran misteri medieval català assumpcionista i el més conegut, comença en el segle XV, però el seu manuscrit més antic és del 1625.

Foto d'una pàgina del manuscrit del 'Misteri de la Selva'

Com és que l'obra també es diu 'Misteri de la Selva'?

El manuscrit està escrit al final d'una llibreta de censals (pagats a la senyoria de Prades i Mont-ral). Aquesta llibreta es va conservar a l'arxiu parroquial Selvatà, per tant es diu de la Selva, perquè es va conservar en aquest arxiu. I ara, a més a més, el representem allà.

A Europa n'hi ha d'altres?

El que més es representa són passions i drames sacres, com ara el de Los Reyes Magos a Castella. De drames assumpcionistas en trobem alguns de més tardans, però pocs, i són exclusius de territoris de llengua catalana.

I això?

Aquest és un país on la mare de Déu ha estat sempre molt important. Per això el 15 d'agost és festa major a moltíssims llocs. I per això dedicades a Santa Maria hi ha una munió d'esglésies i monestirs: Poblet, Montserrat, per exemple. Catalunya, València i les Illes, els Països Catalans, són una unitat cultural i històrica en què la presència de Maria és determinant. Només cal resseguir topònims, esglésies, noms i onomàstiques... en trobarem arreu. És als Països Catalans on els misteris de l'Assumpció tenen força.

La representació implica tot el poble de la Selva del Camp?

Sí, com les passions, que mobilitzen localitats com ara Ulldecona, Olesa i Esparreguera de fa molts anys i tenen l'origen en l'època medieval, la nostra representació mobilitza la Selva del Camp. Vam començar les representacions el 1980, quan es va recuperar el manuscrit, i aquest 22 de setembre, que celebrem els 40 anys, la posarem en escena a la Sagrada Família 110 persones, les mateixes que van sortir a escena a l'agost. 90 canten.

A cappella?

El 1980, quan vam començar, estàvem convençuts que haviem de fer servir algun instrument, un orgue, per exemple, per acompanyar els actors, perquè ens semblava impossible poder fer quasi una hora i mitja de representació sense un suport musical al darrere. Vam voler llogar un positiu i no va arribar a temps, i vam tirar sense res. I així és com havia de ser: l'obra és a cappella, sense instruments.

El text és anònim

El va descobrir Joan Pié i Faydella el 1895 i el va publicar a la Revista de la Asociación Artístico-Arqueológica Barcelonesa. El 1963, Josep Romeu i Miquel Carol el van representar al Tinell amb escolans de Montserrat. Són ells els qui en van fer un estudi musicològic de què ens hem beneficiat. Ara, nosaltres ho interpretem amb emoció: els qui canten no són músics, i per això cantem més amb passió que amb tècnica. I amb la personalitat de la Selva.

Estem parlant d'una joia medieval força desconeguda, al contrari que el Misteri d'Elx.

El Misteri d'Elx és impressionant. Té l'avantatge de la seva bellesa i la tradició ininterrompuda durant 500 anys. Però així com la música és magnífica i espectacular, amb cors d'homes de quatre veus, el text és fluix. El nostre, en canvi, és boníssim: 625 versos d'una preciositat tant pel que fa a la llengua com a la teologia. Musicalment, això sí, és molt més discret, perquè fem servir gregorià. En la nostra obra, la part musical més bona és al final.

'Societat'

Barcelona

15 setembre 2019 2.00 h

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1664027-el-misteri-de-la-selva-del-s-xiv-es-mes-antic-que-el-d-elx.html>